
Dokument s plenarne sjednice

B9-0270/2020

14.9.2020

PRIJEDLOG REZOLUCIJE

podnesen nakon izjava Europskog vijeća i Komisije

u skladu s člankom 132. stavkom 2. Poslovnika

o pripremi izvanrednog sastanka Europskog vijeća s naglaskom na opasnoj eskalaciji i ulozi Turske u istočnom Sredozemlju
(2020/2774(RSP))

Michael Gahler, Kris Peeters, David McAllister, Antonio López-Istúriz White, Manolis Kefalogiannis, Vangelis Meimarakis, David Lega, Loucas Foulas, Lefteris Christoforou, Anna-Michelle Asimakopoulou
u ime Kluba zastupnika PPE-a

Rezolucija Europskog parlamenta o pripremi izvanrednog sastanka Europskog vijeća s naglaskom na opasnoj eskalaciji i ulozi Turske u istočnom Sredozemlju (2020/2774(RSP))

Europski parlament,

- uzimajući u obzir raspravu Europskog parlamenta od 9. srpnja 2020. o stabilnosti i sigurnosti u istočnom Sredozemlju i negativnoj ulozi Turske,
- uzimajući u obzir ishod neformalnog sastanka ministara vanjskih poslova EU-a (Gymnich) od 28. kolovoza 2020.,
- uzimajući u obzir izjavu Josepa Borrella, potpredsjednika Komisije / Visokog predstavnika Unije za vanjske poslove i sigurnosnu politiku, od 16. kolovoza 2020. o aktivnostima bušenja u istočnom Sredozemlju koje je Turska ponovno pokrenula,
- uzimajući u obzir napomene potpredsjednika Komisije / Visokog predstavnika Borrella na konferenciji za medije nakon njegova sastanka s turskim ministrom vanjskih poslova Mevlutom Çavuşoğluom održanog 6. srpnja 2020.,
- uzimajući u obzir napomene potpredsjednika Komisije / Visokog predstavnika Borrella nakon njegova sastanka s grčkim ministrom obrane Nikolaosom Panagiotopoulosom održanog 25. lipnja 2020.,
- uzimajući u obzir napomene potpredsjednika Komisije / Visokog predstavnika Borrella nakon njegova sastanka s ciparskim ministrom vanjskih poslova Nikosom Christodoulidesom održanog 26. lipnja 2020.,
- uzimajući u obzir mjerodavno međunarodno običajno pravo i Konvenciju Ujedinjenih naroda o pravu mora (UNCLOS), posebno uzimajući u obzir dio V. o razgraničenju isključivih gospodarskih pojaseva (IGP),
- uzimajući u obzir zaključke Vijeća od 22. ožujka 2018., 28. lipnja 2018., 22. ožujka 2019., 20. lipnja 2019., 12. prosinca 2019. i prethodne relevantne zaključke Vijeća i Europskog vijeća,
- uzimajući u obzir zaključke Vijeća od 17. i 18. listopada 2019. o nezakonitim operacijama bušenja koje Turska provodi u isključivom gospodarskom pojasu Cipra,
- uzimajući u obzir svoje prethodne rezolucije o Turskoj, a posebno rezoluciju od 24. studenoga 2016. o odnosima EU-a i Turske¹ te rezoluciju od 13. ožujka 2019. o Izvješću Komisije o Turskoj za 2018.²,
- uzimajući u obzir izjave ministara vanjskih poslova EU-a od 15. svibnja 2020. i

---

¹ SL C 224, 27.6.2018., str. 93.

² Usvojeni tekstovi, P8_TA(2019)0200.

14. kolovoza 2020. o stanju u istočnom Sredozemlju,

- uzimajući u obzir zaključke predsjednika Europskog vijeća nakon videokonferencije s članovima Europskog vijeća održane 19. kolovoza 2020.,
  - uzimajući u obzir članak 132. stavak 2. Poslovnika,
- A. budući da je Turska država kandidatkinja i važan partner EU-a te da se od nje, kao od države kandidatkinje, očekuje da poštuje najviše standarde demokracije, ljudska prava i vladavinu prava, što se odnosi i na poštovanje međunarodnih konvencija;
  - B. budući da je Turska saveznica u NATO-u i trebalo bi je poticati da ostvari svoj potencijal u očuvanju stabilnosti u regiji;
  - C. budući da od otkrića odobalnih rezervi prirodnog plina u istočnom Sredozemlju početkom 2000-ih Turska ulazi u sporove sa svojim susjedima kad je riječ o međunarodnom pravu i razgraničenju isključivih gospodarskih pojaseva;
  - D. budući da su u siječnju 2019. vlade Cipra, Egipta, Grčke, Italije, Izraela, Jordana i Palestinske samouprave osnovale Plinski forum istočnog Sredozemlja, multinacionalno tijelo zaduženo za razvoj regionalnog tržišta plina i mehanizma za razvoj resursa;
  - E. budući da je Turska u svibnju 2019. povećala napetost time što je u teritorijalne vode Cipra poslala više brodova za bušenje uz pratnju vojnih plovila; budući da su zbog toga Cipar i Grčka izdali uhitbeni nalog za sve turske brodove za bušenje koji ometaju njihove plinske operacije;
  - F. budući da su početkom listopada 2019. napetosti dodatno porasle kada je Turska rasporedila jedan od svojih brodova za bušenje u područje u kojem je Cipar već ustupio prava na istraživanje međunarodnim naftnim kompanijama;
  - G. budući da je u studenome 2019. Turska potpisala Memorandum o razumijevanju s libijskom vladom nacionalnog jedinstva (GNA) koju je priznao UN, kojim se utvrđuje novo pomorsko razgraničenje tih dviju zemalja; budući da Memorandum nije u skladu s načelima međunarodnog prava te da bi se njegovom primjenom zapravo razgraničio istočni i zapadni dio Sredozemlja, čime bi se ugrozili pomorska sigurnost, istraživanje plina i nova infrastruktura kao što je plinovod EastMed;
  - H. budući da je Europsko vijeće 12. prosinca 2019. u svojim zaključcima potvrdilo da se Memorandumom „krše suverena prava trećih zemalja, ne poštuje pravo mora i da on ne može imati pravne posljedice za treće zemlje”;
  - I. budući da su u siječnju 2020. Cipar, Grčka i Izrael potpisali sporazum o izgradnji plinovoda EastMed koji bi također pomogao u energetskej diversifikaciji EU-a;
  - J. budući da su 2. lipnja 2020. turski predsjednik Recep Tayyip Erdoğan i vođa GNA-e Fayez al-Sarraj istaknuli mogućnost istraživanja u cilju bušenja diljem regije obuhvaćene Memorandumom o razumijevanju između Turske i Libije;
  - K. budući da su 9. lipnja 2020. u Ateni Grčka i Italija potpisale bilateralni sporazum o

ograničavanju svojih isključivih gospodarskih pojaseva u Jonskom moru, čime su produljile postojeći sporazum iz 1977. u skladu s UNCLOS-om;

- L. budući da su 10. rujna 2020. nacionalni čelnici na sastanku na vrhu mediteranskih država Med7 izrazili punu potporu Grčkoj i solidarnost s njom te izrazili žaljenje zbog toga što Turska nije odgovorila na opetovane pozive EU-a da prekine svoje jednostrane i nezakonite aktivnosti u istočnom Sredozemlju i Egejskom moru;
- M. budući da je u srpnju 2020., neposredno nakon sastanka na vrhu Europskog vijeća, Turska preko sustava Navtex najavila istraživačke aktivnosti oko Kastelloriza u razdoblju od 21. srpnja do 2. kolovoza 2020., te da je nakon intervencije njemačke kancelarke Angele Merkel predsjednik Erdoğan zaustavio misiju plovila Oruc Reis, ali je istodobno preko Navtexa najavljeno bušenje od strane plovila Barbaros u isključivom gospodarskom pojasu Cipra;
- N. budući da su neke države članice već donijele odluku o ukidanju izdavanja dozvola za izvoz oružja Turskoj; budući da su te države članice zauzele čvrsta nacionalna stajališta u pogledu svoje politike izvoza oružja u Tursku na temelju odredbi Zajedničkog stajališta 2008/944/ZVSP, uključujući strogu primjenu kriterija 4. o regionalnoj stabilnosti;
- O. budući da ponašanje Turske, osim njezinih geoekonomskih interesa, odražava ambiciozniji geopolitički plan za širenje utjecaja Turske od sjevernog Iraka i Sirije do Libije;
- P. budući da Turska nastavlja s trenutačnim nezakonitim i jednostranim vojnim djelovanjem u istočnom Sredozemlju, koje je u suprotnosti sa suverenitetom država članica EU-a (posebno Grčke i Cipra) i međunarodnim pravom;
- Q. budući da je 10. srpnja 2020. predsjednik Erdoğan pretvorio Aju Sofiju u džamiju, nakon sudske odluke kojom je poništen dekret Kemala Atatürka iz 1934. o njezinoj prenamjeni u muzej; budući da je UNESCO oštro kritizirao tu odluku;
- R. budući da je zbog loših rezultata Turske u pogledu poštovanja ljudskih prava i vladavine prava EU obustavio pristupne pregovore i sve pretprijetne fondove u okviru novog višegodišnjeg financijskog okvira za razdoblje 2021. – 2027.;
- S. budući da je nakon jednomjesečnog istraživanja u istočnom Sredozemlju brod Oruc Reis prikupio položene kablove i vratio se u Antalyju, u skladu s istekom obavijesti poslanih preko sustava Navtex za vode između Turske, Cipra i Krete, u kojima se nalazio od 10. kolovoza 2020.; budući da se očekivalo da će brod, zajedno s vojnom pratnjom, nastaviti s istraživanjem uz obalu grčkih otoka Kastellorizo i Rodos do 25. rujna te da je njegova misija navodno obustavljena zbog pregovora koje je pokrenuo NATO;
- 1. ponovno ističe važnost dobrih odnosa s Turskom koji se temelje na dugoj povijesti zajedničkih vrijednosti; poziva tursku vladu, u tom kontekstu, da prekine s opetovanim povredama grčkog i ciparskog zračnog prostora i teritorijalnih voda te da poštuje teritorijalnu cjelovitost i suverenitet svih svojih susjeda; ponavlja, nadalje, da EU u tom pogledu podupire Grčku i Cipar;

2. oštro osuđuje nezakonite aktivnosti Turske u epikontinentalnom pojasu i u isključivim gospodarskim pojasevima Grčke i Cipra, koje su u suprotnosti s interesima EU-a, te poziva turske vlasti da prekinu te aktivnosti, djeluju u duhu dobrosusjedskih odnosa i poštuju suverenitet Cipra i Grčke u skladu s međunarodnim pravom;
3. naglašava potrebu za poštovanjem pravne sposobnosti država članica EU-a za sklapanje međunarodnih sporazuma s drugim suverenim državama i njihovih suverenih prava, koji među ostalim uključuju pravo na istraživanje i iskorištavanje prirodnih resursa u skladu s pravnom stečevinom EU-a i međunarodnim pravom, uključujući UNCLOS;
4. poziva na to da se hitno proširi postojeći režim nezakonitih bušenja u istočnom Sredozemlju, s obzirom na sve veću agresiju od strane Turske te, za slučaj da ne dođe do napretka, poziva na izradu popisa daljnjih restriktivnih mjera u odnosu na Tursku i raspravu o njemu na sastanku Europskog vijeća 24. i 25. rujna 2020.;
5. iskazuje potrebu za pronalaženjem rješenja diplomatskim sredstvima, posredovanjem i u okviru međunarodnog prava; međutim, spreman je dodatno postrožiti ciljne i učinkovite sankcije i/ili sektorske mjere protiv Turske, uključujući one usmjerene na energetske sektor;
6. poziva odgovarajuće forume u NATO-u, a posebno Radnu skupinu na visokoj razini za kontrolu konvencionalnog oružja, da hitno povedu raspravu o kontroli oružja u istočnom Sredozemlju;
7. pozdravlja poziv vlada Republike Cipra i Grčke Turskoj da u dobroj vjeri pregovaraju o pomorskom razgraničenju svojih obala; konstatira da su se obje vlade pokazale potpuno predanim dijalogu u dobroj vjeri u skladu s međunarodnim pravom i UNCLOS-om; poziva Tursku da prihvati poziv vlada Republike Cipra i Grčke za sklapanje posebnog kompromisa kako bi pitanje razgraničenja svojih epikontinentalnih pojaseva i isključivih gospodarskih pojaseva podnijele Međunarodnom sudu;
8. pozdravlja njemačko posredovanje između Grčke i Turske te izražava nadu i povjerenje da će to dovesti do konstruktivnog i uzajamno prihvatljivog ishoda;
9. ponovno ističe važnost Cipra i Grčke kao europskih stupova stabilnosti u regiji i povećanja energetske sigurnosti EU-a;
10. podsjeća na politički konsenzus koji su 27. i 28. kolovoza 2020. postigli ministri vanjskih poslova EU-a, u skladu s kojim bi relevantne radne skupine Vijeća trebale ubrzati rad kako bi se pojedinci koje je predložio Cipar dodali na popis postojećeg režima za one koji su uključeni u nezakonito bušenje u istočnom Sredozemlju, u cilju njegovog što bržeg usvajanja;
11. ponovno poziva tursku vladu da potpiše i ratificira UNCLOS te podsjeća da se, iako Turska nije potpisnica, običajnim pravom predviđaju isključivi gospodarski pojasevi čak i za nenaseljene otoke;
12. napominje da je važno da i EU i države članice održavaju blizak dijalog i suradnju s Turskom kad je riječ o vanjskopolitičkim i sigurnosnim pitanjima; podsjeća da je Turska i dugogodišnja članica NATO-a te konstatira da EU i Turska i dalje suraduju u

pitanjima od (vojne) strateške važnosti u okviru NATO-a;

13. podsjeća na svoju rezoluciju iz listopada 2019. o turskom vojnom djelovanju u Siriji³, u kojoj je Parlament pozvao Vijeće da razmotri suspenziju trgovinskih povlastica u okviru sporazuma o poljoprivrednim proizvodima i, kao krajnju mjeru, obustavu carinske unije između EU-a i Turske, koja je na snazi od prosinca 1995.;
14. ustraje u tome da se Memorandumom o razumijevanju od 27. studenog 2019. između Turske i libijske vlade nacionalnog jedinstva, koju je priznao UN, a kojim se utvrđuje nova pomorska granica između tih dviju zemalja, krši međunarodno pravo i da on stoga nije pravno obvezujući za treće zemlje;
15. nalaže svojem predsjedniku da ovu rezoluciju proslijedi Vijeću, Komisiji i potpredsjedniku Komisije / Visokom predstavniku Unije za vanjske poslove i sigurnosnu politiku.

---

³ Usvojeni tekstovi, P9_TA(2019)0049.